
MERZA GÁBOR

A Diákfilmszemle tizenkét éve

„Az egyetlen bemutatkozási lehetőség számunkra.” *(általános iskolás alkotó)*

„Jó, hogy van Diákfilmszemle, mert itt nemcsak bemutatkozhatunk, hanem új ismeretségeket is köthetünk, sőt akár új alkotótársakat is találhatunk.” *(fiatal független filmes)*

„Hogy miért kell ez a rendezvény? Mert ezek a gyerekek itt valóban fontosnak érzik magukat, mert ezen a szemlén presztízs díjazottnak lenni, mert itt megjelennek olyan tehetségek is, akik a későbbiekben hatással lehetnek a következő generáció diákfilmeseire.” *(egy általános iskolai filmes alkotóműhely pedagógusa)*

Az idézett mondatok az A38 hajón hangzottak el a 12. Országos Diák és Ifjúsági, Film- és Videó Szemle (Diákfilmszemle) záró gálavetítését követően, amikor egy alkalmilag összeverődött csapat értékelt a látott díjazott filmeket, egyúttal magát a rendezvényt is, amelyet a 2005. esztendőben augusztus 23–28-a között bonyolítottunk le a Budavári Művelődési Központban.

Fontosnak tartottuk e rövid összegzést így kezdeni, mert nekünk is – mint minden rendezvény szervezőjének – szükségünk van arra, hogy a befektetett munkát igazolni lássuk, azaz bizonyosak legyünk abban, hogy a Diákfilmszemle meghatározó szerepet tölt be az általunk megcélozni kívánt korosztály életében; rendezvényünkön való részvételük számukra is fontos célt jelöljön meg az adott esztendőben végzett filmes munkájuk bemutatására.

Az elmúlt tizenkét évben bizonyítottunk.

Bebizonyítottuk azt, ha fórumot teremtünk a szárnyukat most bontogató fiatal filmesek számára, ha lehetőséget biztosítunk arra, hogy a sok esetben technikai nehézségekkel küzdő, de művészi közösséget vállaló alkotók megmérettessenek és tanuljanak, akkor életben tarthatjuk azt a

filmkészítési kedvet, amely motiváló tényező egy filmkészítés iránt érdeklődő, kezdő alkotó produktivitásához.

Az elmúlt több mint egy évtized összefoglalására vállalkozva tehát tartjuk szem előtt azt, hogy a rendezvény sikere egy többszereplős közös munka és gondolkodás eredménye, amely sikerből nemcsak a szervezők, de a Diákfilmszemlére benevezett produkciók készítői is egyaránt részesednek, és a filmek bemutatása eszköz ahhoz is, hogy egy, összetételében változó, de szellemiségében azonos gondolkodású közösség jöhessen létre.

12. Diákfilmszemle 2005.

A 2005. augusztusában tizenkettedik alkalommal megrendezésre került Országos Diák és Ifjúsági, Film- és Videó Szemle (Diákfilmszemlére) 42 alkotóműhely és számos egyéni alkotó nevezett három kategóriában, hagyományosan az általános iskolások, a középiskolások és a 30 év alatti fiatal filmesek kategóriájában. A szemle alapelve, hogy a benevezett műveket előzsűrizés nélkül mutatjuk be az érdeklődőknek. Ebben az esztendőben az öt versenynap alatt 154 filmet vetítettünk. Egyéni alkotók neveztek több magyarországi és határon túli, magyarlakta településről.

*Csoportképhez készülődve a szemlén
Fotó: Markos Péter*

A helyszínen a vetítéseket figyelemmel kíséző zsűri összeállításában arra törekedtünk, hogy különböző aspektusból láttassanak a művek, így alkossanak egy szempontrendszert, amely aztán kialakította a díjazásra került produkciók listáját. A zsűri névsora: *Medgyesi Gabriella*, a Duna Televízió szerkesztője, *Matkócsik András* operatőr – rendező, *Szita Miklós* Balázs Béla díjas producer, *Para-Kovács Imre* közíró és *Oláh Lehel* független filmes.

Minden egyes versenynap után a zsűri nyilvános konzultációt tartott, amelyen az alkotók számára lehetőség nyílt az aznap vetített filmek bírálatainak meghallgatására, amelyre aztán reagálhattak, megvitathatták az elhangzottakat. A zsűri e konzultációk alatt elsősorban arra törekedett, hogy az ifjú filmesek a bátorító, ösztönző vélemények birtokában valóban magukévá tudják tenni azt a szemléletet, amely aztán további munkájuk során segít saját hangjuk, saját képi megfogalmazásuk kialakításában.

A szemle programjában, a filmvetítések mellett egyéb kulturális rendezvények is szerepeltek. Kiegészítő programként kiállítás várta az érdeklődőket: három filmműhely (Szent László Gimnázium tömegkommunikációs szak, Polifilm Műhely, Emerszy Stúdió) négy alkotója által készített fotók kiállítása. A szemle utolsó három napján, mint társrendezvény került megrendezésre a III. „POLIFILMFEST” Nemzetközi Ifjúsági Filmbemutató és Konferencia.

Örömmel számolhatunk be arról, hogy a szemlét naponta 100–120 néző kísérte figyelemmel. Az írott és elektronikus sajtó is több ízben tudósított rendezvényünkről.

A szemle versenyprogramjának megtekintése után a zsűri úgy döntött, hogy *29 alkotást* részesít különböző díjazásban. A díjakat az idei Diákfilmszemlére a Magyar Mozgóképek Közalapítvány 4 K kuratóriuma, a Duna Televízió, a Magyar Televízió, a Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága, az Oktatási Minisztérium, a Népszabadság, a Kodak kft., a Mediawave, a Magyar Narancs, a Filmvilág, a Filmtett és az A38 rendezvényháló ajánlotta fel. A döntésben érvényesült az előzőleg felállított szempontrendszer, így a díjazott filmek között szerepelt kísérleti film, dokumentumfilm, animációs film, kisjátékfilm. A rendezvény záróakkordjaként gálavetítést tartottunk az A38 rendezvényhálón, ahol bemutattuk a díjazott filmeket, méltóképpen búcsúztatva a 2005-ös Diákfilmszemlét.

A Diákfilmszemle kulturális jelentősége

Országsszerte növekszik azoknak a filmkészítő alkotóműhelyeknek a száma, akik megmutatkozási lehetőséget keresnek. Az 1994-es első Diákfilmszemle óta ebben a kategóriában ez az egyetlen olyan rendezvény, amelyet a fiatal filmesek hagyományos, éves bemutatkozási lehetőségének nevezhetünk. Az elmúlt több mint egy évtized alatt számos más amatőr és független filmszemle is szerveződött, de egyikük sem volt hosszú életű; ez az egyedüli lehetőség arra, hogy a fiatal amatőr és független filmesek nyilvánosságot kapjanak, és közönség előtt bemutathassák alkotásaikat. Benevezhet bármely alkotó, aki a filmkészítést nem főfoglalkozásként űzi (30 éves korig), illetve a mozgóképkészítést még tanulja. Minden nevezett alkotást előzsűri nélkül vetítünk le. Az utóbbi hat évben határon túli magyar ifjú alkotók is részt vettek filmjeikkel Szemlénken.

Visszatérő és új csapatokkal gyarapodik közösségünk minden esztendőben, és ami e programban a legfontosabb: nemcsak saját filmjeik sorát, de a versenytársak alkotásait is figyelemmel kísérik, részt vesznek a konzultációkon, vitatkoznak egymással, tanulnak egymástól, és természetesen a zsűritől.

Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy a Szemlére számos külföldi vendéget hívunk meg, olyan vendégeket, akik a Diákfilmszemléhez hasonló profilú fesztiválokat rendezik országukban (Lengyelország, Csehország, Németország, Hollandia, hogy néhányat említsünk állandó vendégeink közül). Együttműködésünk e fesztiválszervezőkkel hatékony, folyamatos. A Diákfilmszemle sajátossága, hogy a legjobb filmekből „gyűjtökazettát” készítünk, amelyet eljuttattunk a nemzetközi és hazai független filmszemlékre, így a nálunk először bemutatott filmekkel találkozhatott már a közönség a Budapesti és az Országos Filmszemléken, a csehországi, a lengyel, a német és más külhoni ifjúsági filmfesztiválokon is. E kiküldött filmek eredményességét bizonyítja, hogy az utóbbi években mindig a díjazott alkotások listáján olvashattuk a Diákfilmszemlét képviselő produkciónkat.

A korábbi Diákfilmszemlékről

Összefoglalónk úgy teljes, ha hozzáférhetővé tesszük a korábbi Diákfilmszemlék adatait. Tesszük ezt azért is, hogy az elemző szem figyelemmel kísérhesse a rendezvény fejlődését a kezdeti lépésektől napjainkig.

A *Magyar Művelődési Intézetet* nem soroljuk fel a támogatók között, mert az első évtől mindvégig a rendezvényhez *erős szakmai és intézményi háttért* biztosított.

Diákfilmszemle 1994.*Filmek:* 104*Alkotóműhelyek:* 3*Egyéni alkotók:* 70*Támogatók:* Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, XI. Kerületi Önkormányzat, Fővárosi Kulturális Alap, Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány, Budapesti Művelődési Központ.*Díjfelajánlók:* Csaba TV, Casus Kollégium, Szellemkép folyóirat, Rét Kulturális Egyesület, Matkócsik András.**Diákfilmszemle 1995.***Filmek:* 123*Alkotóműhelyek:* 19*Egyéni alkotók:* 42*Támogatók:* Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány, Soros Alapítvány.*Díjfelajánlók:* Budapesti Őszi Fesztivál, Gazdagréti Községi Ház, Budapest Film, Mediawave, Szellemkép, Lágymányosi Községi Ház, Órmezei Községi Ház, Budapesti Művelődési központ, VSM Albertfalvai Községi Ház, Média 11, Magyar Filmklubok és Filmbarátok Szövetsége, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Miskolci Városi Televízió, Újbuda c. lap, Tabán Mozi, Matkócsik András, HIL-Bend AVS.**Diákfilmszemle 1996.***Filmek:* 110*Alkotóműhelyek:* 14*Egyéni alkotók:* 41*Támogatók:* Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, Budapest Főváros Polgármesteri Hivatal Kulturális Bizottsága, XI. kerületi Önkormányzat Kulturális és Média Bizottsága.*Díjfelajánlók:* Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Mediawave Alapítvány, Szellemkép újság és Szabadiskola, Casus Alapítvány, Budapesti Őszi Fesztivál, Gazdagréti Községi Ház, Órmezei Községi Ház, Lágymányosi Községi Ház, Miskolci Városi Televízió, Matkócsik András**Diákfilmszemle 1997.***Filmek:* 82*Alkotóműhelyek:* 22*Egyéni alkotók:* 35*Támogatók:* Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, Művelődési Minisztérium, Fővárosi Kulturális Alap.

Díjfelajánlók: a támogatók + Filmvilág, Gazdagréti Községi Ház, XI. kerületi Kulturális Alap, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Budapesti Fesztiválközpont Kht., Budapest Film Kft., Pesti Műsor, magánszemélyek.

Diákfilmszemle 1998.

Filmek: 84

Alkotóműhelyek: 24

Egyéni alkotók: 29

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, Fővárosi Kulturális Alap, Generáció Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány, XI. kerületi Kulturális Alap.

Díjfelajánlók: Budapesti Tavaszi Fesztivál, Budapesti Őszi Fesztivál, Budapest Film Kft., Black and White Stúdió, Magyar Narancs, Filmvilág, Népszabadság, Pesti Műsor, MTV2 "Universitas", TV 11, Mediawave, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Szellemkép Szabadiskola, MU Színház, Tango CD Bolt, Rózsa Művelődési Ház, Tűzedzők Művészetbarát Asztaltársaság, Huller Ágoston, Forintos Anna, Matkócsik András.

Diákfilmszemle 1999.

Filmek: 99

Alkotóműhelyek: 29

Egyéni alkotók: 26

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Mozgókép Alapítvány, Fővárosi Kulturális Alap, Generáció Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány, XI. kerületi Kulturális Alap.

Díjfelajánlók: Magyar Művelődési Intézet, Polifilm, Kelet-Európai Fényműhely, Black and White Studio, Népszabadság, MU Színház, Filmvilág, Pesti Műsor, TV 11, Mediawave, Csaba TV, 2D Videóstúdió Szombat-hely, Budapest Filmstúdió, Matkócsik András, Szőke András.

Diákfilmszemle 2000.

Filmek: 96

Alkotóműhelyek: 20

Egyéni alkotók: 28

Támogatók: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Magyar Mozgókép Közalapítvány, Mobilitás Nemzeti Ifjúsági és Gyermek Közalapítvány, Fővárosi Kulturális Alap.

Díjfelajánlók: Magyar Millennium Kultúrával a Nyugat Kapujában, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Microsoft, Népszabadság,

Mediawave, Filmvilág, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, MU Színház, Magyar Televízió, Magyar Narancs, Csaba Tv, Black and White Stúdió, Duna Televízió, Matkócsik András.

Diákfilmszemle 2001.

Filmek: 146

Alkotóműhelyek: 29

Egyéni alkotók: 21

Támogatók: Magyar Mozgóképek Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma.

Díjfelajánlók: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Duna Televízió, Magyar Televízió, Népszabadság, Filmvilág, Magyar Narancs, Pesti Est, Mediawave, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, MU Színház, Matkócsik András.

Diákfilmszemle 2002.

Filmek: 135

Alkotóműhelyek: 25

Egyéni alkotók: 23

Támogatók: Magyar Mozgóképek Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Fővárosi Kulturális Alap.

Díjfelajánlók: Duna Televízió, Népszabadság, Filmvilág, Magyar Narancs, Pesti Est, Mediawave, Magyar Független Film és Videó Szövetség, MU Színház, Magyar Művelődési Intézet, Kodak, Középeurópa Fényműhely, Oktatási Minisztérium, Matkócsik András, Szőke András.

Diákfilmszemle 2003.

Filmek: 189

Alkotóműhelyek: 44

Támogatók: Országos Rádió és Televízió Testület Műsorszolgáltatási Alap, Magyar Mozgóképek Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága.

Díjfelajánlók: Magyar Művelődési Intézet, Duna Televízió, Magyar Televízió, Klub Rádió, Népszabadság, Pesti Est, Kodak, Oktatási Minisztérium, Filmvilág, Magyar Narancs, Mediawave, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Matkócsik András.

Diákfilmszemle 2004.*Filmek:* 160*Alkotóműhelyek:* 38*Támogatók:* Országos Rádió és Televízió Testület Műsorszolgáltatási Alap, Magyar Mozgóképek Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága.*Díjfelajánlók:* Magyar Művelődési Intézet, Duna Televízió, Magyar Televízió, Klub Rádió, Népszabadság, Pesti Est, Kodak, Oktatási Minisztérium, Filmvilág, Magyar Narancs, Mediawave, Magyar Független Film- és Videó Szövetség, Matkócsik András.

A fentiekből látható, hogy a Diákfilmszemle stabil résztvevői, támogatói, díjfelajánlói bázissal rendelkezik, de meg kell említenünk azt is, hogy miután rendezvényünk teljes egészében nonprofit rendezvény, csak pályázati úton juthatunk pénzhez. A támogatások évről – évre változóak voltak, ez változékonyság hol jobb, hol rosszabb körülményeket teremtett rendezvényünknek, de a felmerülő hiányosságokat azonban sem alkotó, sem néző nem érzékelte, csak a szervezőknek és rendezőknek okozott problémát.

Állandó támogatóink felismerték, hogy a támogató és a rendezvény-szervező egy célért használja fel lehetőségeit. A cél pedig az, hogy azoknak a fiataloknak, akiknek művészi – alkotói életében a Diákfilmszemle az egyik legfontosabb esemény, továbbra is az maradjon és biztos pontként segítse őket produkcióik létrehozásában.

A szervezőkről

Az elmúlt tizenkét év alatt folyamatosan alakult ki az a modul, amely néhány éve már állandó forgatókönyvként jelenik meg a Diákfilmszemle lebonyolításában. A rendezvény speciális volta miatt minimális mértékben van lehetőség arra, hogy ettől eltérjünk, de mindig szem előtt tartjuk a Szemlén kialakult adott szituációkat, felmerülő igényeket.

Az utóbbi években kialakult az az állandó szervezői stáb is, amely létrehozza, működteti és életben tartja az évente megrendezésre kerülő Diákfilmszemlét. A rendezvény partnerszervezetei: a Magyar Művelődési Intézet, a Ház a Réten Közhasznú Kulturális Egyesület, a Polifilm Műhely Alapítvány, a Szent László Gimnázium Papp László tanár úr által vezetett tömegkommunikációs fakultációja, a Makói Művészeti és Videó Műhely Czibolya Kálmán vezetésével és az A38 rendezvényhajó.

Nagy örömünkre a 13. Diákfilmszemle lebonyolításában a stáb kiegészül az Aranytíz Művelődési Központ munkatársaival, valamint ez az intézmény ad helyet a 2006. évi Diákfilmszemlének.

Jellemző, hogy a tárgyévi Szemle utolsó napján tulajdonképpen már elkezdődnek a következő évi rendezvény előkészítésének munkálatai, hiszen e nagy hagyományokkal bíró esemény egész éves folyamatos munkát igényel, amely hatékonysága meghatározza a nyár utolsó filmes rendezvényének magas színvonalát.

Összegzésül

Bemutatni kívántuk a Diákfilmszemle elmúlt tizenkét évét, és azt a folyamatot, amely évtől függetlenül, állandó biztonsággal teremti meg a már sokszor említett „egyetlen bemutatkozási lehetőség” hátterét. Azonban az e sorokat olvasó bizonyosan hiányérzettel küzd majd, hiszen mit is tudott meg e rendezvényről a fentiekből merítve, mennyire látja át egy valóban folyamatos munka eredményeképpen létrejött, a diák- és fiatal filmesek számára igazán fontos program szervezői-lebonyolítási munkálatait? Mennyire sikerült érzékeltetni a Szemle hangulatát?

És bár az első kérdésre valamelyest válasz is kapható, a másodikra bizonyosan azt felelik majd: szinte semennyire. A Diákfilmszemle hangulatát igazán megtapasztalni érdemes. A mindenkori látogató számára ez a rendezvény igazi közösségi élményt jelent, amely, bár elcsépett a frázis, ténylegesen mély benyomással bír, valóban szemléletet változtat, fejleszt és motivál. A közreműködő – és szándékoltan nem a versenyfilm alkotó összetételt használva – egy speciális életkorban (a fiatalkorban) kapja meg azt az indítást, amely által a továbbiakban egyre tudatosabban alkot, egyre jobban képes megfogalmazni önmagát. Ezekből a fiatalokból kevesen foglalkoznak majd később a filmkészítéssel hivatásszerűen, de biztosak vagyunk abban, hogy segítettünk nekik egy célkitűzés megvalósításában, amely a művészi alkotókedvet feléleszti és elmélyíti, így a művészet (ezen belül a filmművészet) szeretete részévé válik, és elkíséri majd egész felnőtt életében.